Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Suomen ympäristökeskuksen lausunto
Ympäristövaliokunta

tutkimusprofessori Kaljonen Minna
11.2.2025

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Suomen kestävä kehitys ei ole tasapainossa

Suomi käyttää luonnonvarojaan yli kantokyvyn, ilmastotavoitteiden saavuttaminen karkaa käsistä ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen vaatii lisätoimia.

Suomen vahvuuksia ovat edelleen korkeatasoinen koulutus, hyvinvointi sekä yhteiskunnan toimijoiden välinen vahva luottamus ja yhteistyö, mutta myös näiden vahvuuksien rapautumisesta on selviä merkkejä.

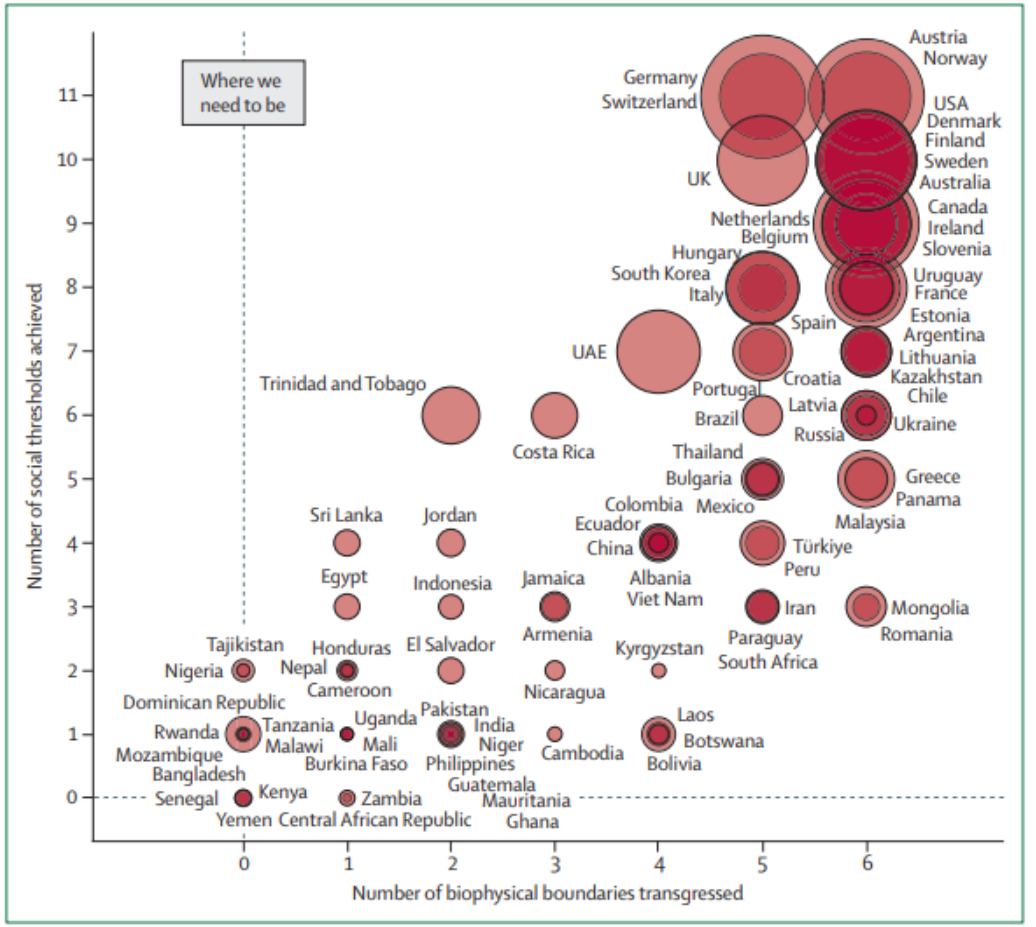

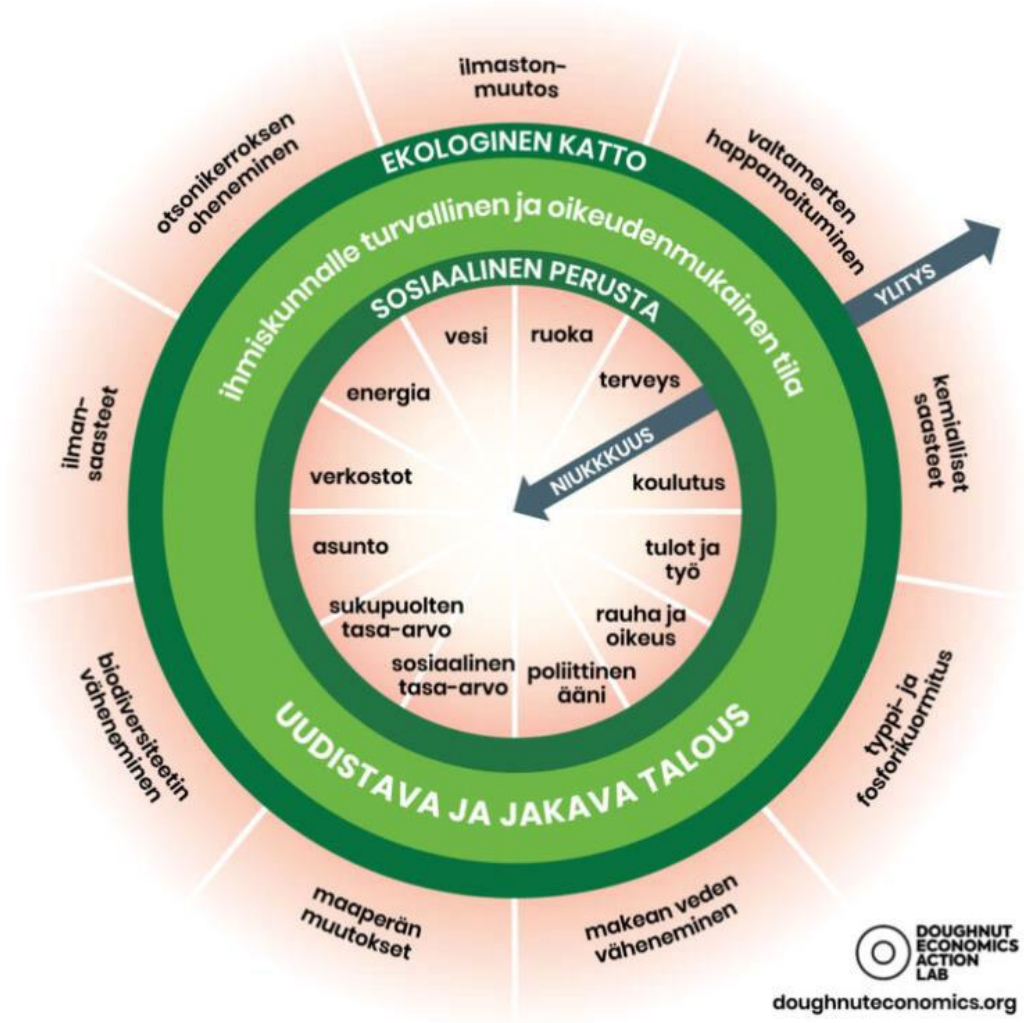
Figure 5: **Number of social thresholds achieved versus number of biophysical boundaries transgressed for 92 countries in 2015, scaled by per capita GDP**

Ideally, countries would be located in the top-left corner, where no country currently is. Currently, high-income countries achieve social goals, but at the expense of crossing planetary boundaries. Social and biophysical data are from Fanning et al[179] and per capita GDP data (measured in 2015 US$) are from the World Bank.[39] The 11 social thresholds are for life satisfaction, life expectancy, nutrition, sanitation, income poverty, access to energy, secondary education, social support, democratic quality, equality, and employment. The six biophysical boundaries are for CO_2 emissions, phosphorus, nitrogen, land-system change, ecological footprint, and material footprint. GDP=gross domestic product.

Kallis, G. et al. 2025. Post-growth: the science of wellbeing within planetary boundaries. The Lancet Planetary Health 9, e62–e78.

Heikosta vahvan kestävyyden malliin

Kestävän kehityksen toimintaohjelman tulisi rohkeammin määritellä ekologiselle ja sosiaaliselle kestävyydelle selkeät rajat sekä nämä huomioivat mittarit ja arviointitavat, joiden kehykseen hallituksen toimenpiteet ja yhteiskunnallinen kehitys voidaan asettaa.

Kestävyysmurroksen johtaminen vaatii kirkasta tulevaisuuden näkymää, kokonaisvaltaista kehittämistä

.

Valtioneuvoston selonteko sortuu yksittäisten tekojen, toimien ja mittarien listaukseen.

Selonteossa ei esitetä määrätietoisia tavoitteita, prioriteetteja, joihin tulevina vuosina tulisi keskittyä. Eri tavoitteiden välisiä ristiriitoja ei pystytä käsittelemään sillä syvyydellä kuin niiden ratkaisu vaatisi.

- Vahvan kestävyyden mukainen kehys tarjoaisi kestävän kehityksen arvioinnille vankemman ja päämäärätietoisemman pohjan.
- Kestävän kehityksen raportointia ja seurantaa olisi tärkeää kehittää yhdessä valtioneuvoston kanslian kestävyysarvioinnin kanssa.
- Kokonaiskestävyyden indikaattorit otettava BKT:n rinnalle, joiden avulla voidaan seurata hyvinvointia, talouden kannattavuutta ja ympäristön tilaa.

Kestävän kehityksen tila ja tavoitteet

Tavoite 2. Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta

Tavoite 3. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikille ihmisille

Tavoite 12. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Tavoite 13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Tavoite 14. Suojella maaekosysteemejä palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä, edistää metsien kestävää käyttöä, pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen

Kiitos!

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet tutkimusprofessori Minna Kaljonen, johtava tutkija Jari Lyytimäki, yksikönpäällikkö Riikka Paloniemi, johtava tutkija Suvi Sojamo

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute